

Список використаних джерел

1. Школа в метро: Як навчатимуться діти під землею в Харкові. URL: <https://dumka.media/ukr/suspilstvo/1693573223-shkola-v-metro-yak-navchatimutsya-diti-pid-zemleyu-v-harkovi>
2. Міністерство освіти і науки України. Наказ «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти від 25 липня 2023 р. № 889. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-zakladiv-doshkilnoyi-zagalnoyi-serednoyi-ta-profesijnoyi-profesijno-tehnichnoyi-osviti-plekannya-reziliyentnosti-v-zakladi-osviti>
3. Травмапедагогіка для українських шкіл. URL: <https://edudevelop.org.ua/traumapedagogy.html>
4. 10 000 гаджетів для українських школярів: «Коаліція девайсів» запускає нову фандрейзингову кампанію. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/10-000-gadzhativ-dlya-ukrayinskih-shkolyariv-koaliciya-devajsiv-zapuskaye-novu-fandrejzingovu-kampaniyu>
5. Освіта під час війни: ЮНІСЕФ передав майже 39 тисяч ноутбуків для школярів у межах програми Коаліція девайсів. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/osvita-pid-chas-viiny-iunisef-peredav-maizhe-39-tysiach-noutbukiv-dlia-shkolyariv-u-mezhakh-programy-koalitsiia-devaisiv>

ВИЗНАЧНИКИ ТЕХНОЕВОЛЮЦІЙНИХ ЗМІН У СВІТОВОМУ СОЦІУМІ

ГРУЩИНСЬКА Наталія,
*професор Національного авіаційного
університету, Україна*
orcid.org/0000-0002-5606-4666

Сучасний світ трансформує спосіб життя людини, форми спілкування, змінює особливості взаємовідносин, погляди на однакові речі, манери спілкування, і в решті решт, цінності. В статтях філософів, економістів, психологів, які займаються дослідженням проблематики питань формування соціуму майбутнього, зазначається поява технологічного укладу пситехнологій та технологій, пов'язаних

з моральною відповідальністю. Зміни технологічних етапів суспільства супроводжуються змінами самого соціуму. Цінності впливають на бажання людей реалізовуватись і, відповідно, сфери зайнятості.

Глобальні проблеми людства набувають особливої уваги в сучасних умовах зростання глобальних небезпек (ядерної війни, нераціональні витрати природних ресурсів, хвороби, голод, бідність тощо) та потребують розв'язання в координованій співпраці всіх країн[3]. Вивчення технологічних систем дає змогу проаналізувати еволюцію суспільного розвитку, виявити фактори, що впливають на той чи інший період, і спробувати передбачити майбутнє. В даному контексті можна звернутись до технологічної сингулярності.

У філософії слово «сингулярність», що походить від латинського «singulus» – «одиначний, одиничний», позначає одиничність, неповторність події, явища. Технологічна сингулярність – це гіпотетичний момент у майбутньому, коли технологічний розвиток стане стрімким. Ця концепція уперше була запропонована В. Вінджем, який вважає, що якщо людство зуміє уникнути загибелі цивілізації, то сингулярність станеться через прогрес в галузі штучного інтелекту, інтеграції людини з комп'ютером або інших методів збільшення розуму [5].

Поряд з цим, спрогнозувати майбутнє виявляється не простим завданням. Концепція детермінізму, згідно з якою фізичні, поведінкові та ментальні події не є випадковими, а, швидше, обумовлені дією специфічних причинних факторів сформована напроти вагу концепції свободи волі – дії і рішення визначаються вільно людиною та залежать від її рішень безпосередньо. Серед видів детермінізму можна виділити технологічний. Представники технологічного песимізму стверджували, що розвиток техніки негативно впливає на людство та екосистему; представники технологічного оптимізму – навпаки, технологічні досягнення. З часом категоричні розходження зменшилися і на сьогодні можна константувати поєднання двох концепцій в так званий «компатібілізм», яка пояснюється тим, що людина може діяти вільно, лише якщо дія є результатом її волі, і що вона може діяти інакше, якщо вирішить. Враховуючи, що моральна відповідальність вимагає сили волі, а люди повинні відповідати за свої вчинки, емоційний інтелект стає важливою частиною сучасного світу [4].

Якщо сферами шостої технологічної системи є біотехнології, нанотехнології, робототехніка, передові гуманітарні технології, нове природокористування, то сьома і восьма технологічні системи

займаються розробкою нових технологій, технологій свідомості та особистої відповідальності.

Разом з тим, поширення технологій штучного інтелекту може привести до значних соціально-економічних проблем, наприклад масового безробіття. Саме тому, процес досягнення точки сингулярності передбачає креативність, активний саморозвиток людини, професійна перепідготовка співробітників, розробка соціальних програм для пом'якшення наслідків технологічних змін.

Процес активізації змін передбачає руйнування застарілих громадських інститутів через, в першу чергу, незатребуваність. Активними дійовими суб'єктами стають світові корпорації і органи влади.

Техноеволюція як історичний процес розвитку техніки та технологій зазнає постійних стрімких змін. Технологічний розвиток економіки передбачає розвиток економіки шляхом прогресивних зрушень, залучення інвестицій, послідовного зростання науково-технологічного сектору, економіки знань.

Загалом на фоні стрімкого зростання значущості інформаційної складової зменшується вагомість індустріальних форм організації економіки. Новітні технології дають унікальну можливість країнам з обмеженими ресурсами «перестрибнути» цілі цикли промислового розвитку, які ще кілька років тому треба було пройти, щоб досягти сьогоденішнього рівня економічного розвитку західного суспільства.

Питання, які піднімаються вченими з різних спеціальностей стосуються взаємозв'язку штучного та емоційного інтелекту. Побоювання полягають в тому, що штучний інтелект може поглинути емоційний інтелект і змусити людей піддатися машинам, тим самим знищивши людство. Сьогодні емоції, відтворені за допомогою штучного інтелекту, розвиваються на основі справжніх емоцій. Але згодом ШІ вдосконалиться настільки, що стане самостійним елементом і водночас некерованим.

Розвиток самосвідомості та соціальної свідомості важливий для кожної людини. Враховуючи активний розвиток штучного інтелекту, який дозволяє машинам домінувати над людьми в напрямку пізнання та автоматизації, поступово витісняючи ручну працю, емоційне середовище все ще є визначальним для людей. Ось чому майбутні кар'єрні зміни повинні бути зосереджені на творчості, зв'язку з іншими та самоактуалізації, що можливо завдяки розвиненому емоційному інтелекту. Цифрова економіка – економіка майбутнього, і виживання в її умовах потребує ефективної стресостійкості та емоційно стійкої людяності [9]. Працівники вимагають швидких змін

у своїх професійних сферах, що потребує психологічного зрушення з їхнього боку. Емоційний інтелект є основою стабільності та розвитку людини, оскільки це здатність людини розуміти та сприймати власні емоції, керувати своєю поведінкою під час певних емоцій.

Емоційний інтелект може забезпечити гнучкість для адаптації до нових умов, можливості отримати освіту та змінити кар'єру та тип роботи. Тому розвиток емоційного інтелекту вкрай необхідний. В даний час емоційний інтелект – це те, що відрізняє людей від роботів і штучного інтелекту. У той же час штучний інтелект активізується з надзвичайною швидкістю, проникаючи в життя людей не лише як технічні помічники, а як рівні.

Тенденції у світі свідчать про те, що професії майбутнього вимагатимуть більшого емоційного інтелекту, щоб доповнити надзвичайно складні машини, з якими нам доведеться працювати. Майбутнє визначається Четвертою промисловою революцією, яка, з одного боку, сприятиме зростанню населення та міцному здоров'ю, а з іншого боку вимагатиме можливості працевлаштування для всіх, що призведе до значних зрушень у позитивному процесі. Поєднання штучного та емоційного інтелекту – це вже не питання вибору, а факт.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Організоване суспільство: Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть. Досвід соціально-філософського аналізу / В. П. Андрущенко; наук. ред.: М. І. Михальченко. – К.: Атлант ЮЕмСі, 2006 . – 502 с.

2. Бжезінський, Зб. Стратегічне бачення: Америка і криза світової влади. Львів: Літопис, 2012. – 168 с.

3. Таліб Н. Homo Deus. Коротка історія людства. К., 2019. 496 с.

4. Фукуяма Ф. Сильна держава: Управління і світовий порядок в XXI столітті (2006) (англ. State-Building: Governance and World Order in the 21st Century.) Cornell University Press, 2004.

5. Сингулярність / А. В. Турчин [Електронний ресурс] // Погляд за межу. – Режим доступу : <http://vzglyadzagran.ru/kosmos/singulyarnost-2.html>.

6. Четверикова А. Про новий світовий порядок // [Режим доступу] <http://firtka.if.ua> (дата звернення 30.12.2023)

7. Brzezinski, Zb. Between Two Ages. America's Role in the Technotronic Era. New York: Harper publishing house, 1970. – 334 pp.

8. Heilbroner, Robert L. Technological Determinism Revisited. Does Technology Drive History? The Dilemma of Technological Determinism. Ed. By Merritt Roe Smith and Leo Marx. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, England. 1994. – P. 67–78.

9. World Economic Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.weforum.org/r.Competitiveness Rankings.pdf](http://www.weforum.org/r.Competitiveness%20Rankings.pdf). (дата звернення 03.01.2024)

ЦІННІСНО ЗОРІЄНТОВАНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

ГУМЕНІЮК Володимир,

*професор Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу, Україна
orcid.org/0000-0002-8493-4470*

ДМИТРУК Віталій,

*аспірант Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу, Україна
orcid.org/0000-0002-0822-8152*

Актуальність дослідження зумовлена тим, що ціннісно зорієнтоване управління містить потенціал розв'язання комплексу проблем корпоративного характеру, пов'язаних із досягненням відповідності цінностей місії, корпоративній культурі, управлінським процесам відповідно до стратегії конкурентоспроможності підприємства, яка забезпечує підтримку досягнутого рівня, створення та нарощування економічної доданої вартості [1].

Ціннісно зорієнтоване управління на підприємствах має вирішальне значення для забезпечення перманентного ціннісного підходу й уникнення тимчасового ефекту ціннісного впливу. Цей підхід підтримується міжнародною консалтинговою компанією McKinsey, зокрема в контексті підвищення ефективності нафтопромислів внесок системи ціннісно зорієнтованого управління детермінується можливістю:

використання сучасних методів планування та контролю, які спрямовані на досягнення максимальної цінності для акціонерів. Відповідно нафтогазовидобувні підприємства змушені ретельно